

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Catechismvs, Dat is, De Christelijcke leeringhe/ in
maniere van t'samen-sprekinghe tusschen den Meester
ende den Discipel**

Coster, Franciscus

T'Antvverpen, 1607

Van't derde ghebodt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39385

dancken. Ten tweeden van hem/ende van al dat hem aen-gaet/ eer-weerdelijck spreken. Ten derden/ all-men bedwonghen is te sweren / dat te doen met de drij veur-leyde conditien.

M. Magh men dan sweeren?

D. Jae't : want het is een deughdelijck werck/ alst met de drij veur-leyde conditien gheschiedt : want hier deur belijden wy/ dat Godt alle dingen liet/ wetet/ ende loont.

M. Wat remedie isser, om het sweeren, vloecken, blasphemeren, ende andere onghesnoerde woorden te ontwennen?

D. Een vast op-set maecken hem van sulcks te wachten / ende om dit beter te doen / sy seluen een boete stellen / deur elcke ouer-tredinghe een sekere ende ghesette aelmoesse den armen te gheuen : oft (zijt-dy seluer seer arm) eenighe andere penitentie te vol-bringhen.

Het derde ghebodt.

M. Wat ghebidt ons het derde ghebodt.

D. Den Sabboth heyligh te maecken.

M. Wat verstaet ghy deur den Sabboth?

D. Den dagh der rusten/ die de Joden hielden op den Sater-dagh/ tot ghedenckenisse vande scheypinghe des wereldts/ de welcke Godt van niet op ses daghen geschapen heeft/ende op den seuensten dagh (de welcke de Sater-dagh was) heeft hy gherust: Maer de Christenen houden desen op den Son-dagh / om dat de heylighe Kercke den Sater-dagh in den Son-dagh ten tijden der Apostelen verandert heeft / deur oorsaecke van vele ende groote wel-daden / die sy opden Son-dagh

ontfanghen heeft: Want op desen dagh is Christus onse Saligh-maecker ghebozen / op den seluen is hy verresen / ende heeft sijnen Apostelen den heylighen Gheest ghesonden. Godt heeft oock op desen de wereldt begonnen te schapen / ende vele meer andere notabele saecken / onser sielen salighede aen-gaende / zyn op den Son-dagh gheschiedt.

M. Hoe maect-men den Sabboth heyligh?

D. Ten eersten / met een gheheele Misse te hooren / het welck een peggelijck Christen mensche op desen dagh vande H. Kercke op de pene van doot-sonde gheboden is. Ten anderen / met den Catechismus / het Sermoon / ende Vesperen te hooren: te biechten / ende ten heylighen Sacramente des outaers te gaen: deur het lesen van goede boecken / met de siecken te besoecken / ende dierghelijcke goede wercken te doen.

M. Wat wordt ons hier verboden?

D. Ten eersten alle slauelijcke wercken: ghelijck zyn alle wercken van ambachten / ende dierghelijcke andere. Ten tweeden / alle coop-manschap. Ten derden alle ghedinghen ende processen.

M. En ist nimmermeer gheorloft, dese veurghenoemde dinghen op Son-daghen ende feest-daghen te doen?

D. Jaet / som-tijds / ten eersten / als sy noodsaeckelijck zyn tot onder-houdt onses leuens / ende op andere tijden niet bequamelijck en connen gheschieden: ghelijck spijse bereyden / etc. Ten tweeden / als sy nood-saeckelijck zyn tot den dienste Godt / ghelijck de clocken luyden / het Cruys draghen / etc. Ten derden / als sy noodsaeckelijck zyn om eenighe merckelijcke schade te vlieden /

vlieden / oft om andere wettelijcke oorzaken
sonder schandael.

M. Maer wat moet men doen , als men van
wettelijcke oorfaecke twijfelt, oft vreesst veur
schandael?

D. Dan moet men van sijnen Bisschop / Pa-
stoor / oft eenighen anderen ouersten / die maght
heeft sulchs toe te laten / dispensatie oft orlof be-
gheren.

M. En wordt ons niet verboden opden Son-
dagh sonde te doen?

D. De sonde is al-tijdt verboden / maer sy mis-
haeght Gode meer op den Son-dagh / als wy
hem besonderlijck behooren te dienen : ghelijck
een soldaet qualijcker doet hem voeghende met
den vanden op den dagh des strijds / dan oft hy
dat dede op andere daghen.

M. Waer-om staet dat woordeken (*weest ghe-
dachtigh*) in dit ghebodt meer , dan in de
andere?

D. Om ons te vermaenen nimmermeer ons soo
uyt te storzen op tijdelijcke occupatien / dat wy
vergheten Gode sijnen dagh te gheuen tot sijnen
dienste.

M. Wat remedie oft middel hebt-dy om dit
ghebodt wel te onder-houden?

D. Dick-maels peysen / dat wy niet ghemaecht
en zijn om dit lichaem alleen te voeden / maer om
Godt dienende / ende onse sielen met deughden
vercierede / ons bequaem te maken tot het hemel-
rijck . Daer-om ist groote reden / dat wy Gode
eenen dagh gheuen ter weken / als wy ons les ghe-
uen om ons lichaem sijne noodt-druft te besorgen.

I s

Het